

Felvétel indul

Regényrészlet

Senki sem tudta pontosan megmondani, mikor robbant ki a háború. Volt, aki azt állította, már egy éve benne vagyunk, csak a kormány nem merete nyilvánossá tenni a hírt, félt a pánik okozta zűrzavartól. Mások szerint már rég véget is ért, ám a gyanús fegyverkereskedelemben keveredett uralkodó pártok jobbnak látták, ha hallgatnak. Az újságokban, tévében egymásnak ellentmondó hírek köröztek. Egyszer azzal riogattak, Oroszország elindította a bombázóit hazánk ellen. Közben egy napilap címlapján meg azt lehetett olvasni, csupa nagybetűvel: MONGÓLIA HADAT ÜZENT! Ugyanakkor a rádióban a következőt jelentették be: A KONGÓI KÖZTÁRSASÁG FŐVÁROSUNK FELÉ IRÁNYÍTOTTA BALLISZTIKUS RAKÉTÁIT! Néha egészen váratlanul félbeszakították a délutáni filmet a tévében, a váratlan híradás szerint országunk nyugati részén ismeretlen hadsereg jelent meg, és elpusztította a városokat, falvakat, senkit sem hagytak életben. Volt egy közös pont a hírekben és a pletykákban: hogy megtámadtak minket, s nekünk védekeznünk kell, felkészülni a harcokra. A híradók tele voltak égő falvakkal, utcákon szétszórt hullákkal, menekültekkel. Ugyanakkor a fenyegető idegen bombázók, vadászgépek, páncélosok, állig felfegyverkezett gyalogosok nem csaptak le a mi városunkra. Mégis állandósult a félelem a láthatatlan, közeledő veszélytől.

A paranoia úgy működött, mint a rákos sejt: egyre makacsabban terjedt. Végül alig mertünk kimenni a házából, nemcsak a képzelt orvlövészek, hanem az idegileg felcsigázott, a félelemtől kiszámíthatatlan szomszédok miatt is. Egy idő után teljesen világossá vált: a legnagyobb veszélyt nem a hírekben látható, előrenyomuló hadsereg jelentette. Városunkban lassan minden leállt, bezárták a cementgyár hatalmas kapuit, nem váraoztak a baromfival teli kamionok a csirkegyár fekete fakapuja előtt, megnémultak a szövődékekben a gépek, kiürültek a posták, az iskolák, üresen kongtak a

központban az önkormányzati intézmények. Mindenütt elnéptelenedett utcák, lehúzott rolók, zárt kapuk várták az átutazókat. Idővel senki sem haladt át a városokon, mert lezárták a határokat, a településeket nagy főtörzsekkel vagy szeméthalmokkal barikádozták el egymástól, volt, ahol falakat emeltek, hogy elszigetelődjenek a külvilágtól.

Házunk bunkerré változott, apám deszkákkal fedte be az ablakokat, bútorokat tolt a bejárati ajtó elé. A pincét étellel raktuk tele. Mindig is féltünk az atomháborútól, a kormány még évtizedekkel korábban előírta minden lakos számára, hogy töltsen fel elegendő élelmiszerrel, gyógyszerrel a pincéit, raktárait a katasztrófa esetére. Engem valójában nem a háború, nem az általános örület zavart. Sokkal jobban idegesített, hogy már hónapok óta nem nézhettem be a supába, nem nyúlhattam a hangszereimhez. Lefekvés előtt arról álmodoztam, milyen jó lenne újra megérinteni, megzendíteni a vasakat. A zenekari társaimat sem láttam a hadiállapot óta, fogalmam sem volt, mi lehet velük.

Ekkortájt fészkelődött be supánkba a patkánycsalád.

Éjszaka volt, szüleim aludtak. Mindkettőjük vizes poharába nagy adag altatóport szórtam, amit a konyhában találtam, a gyógyszeres dobozban. Hatott a szer, semmi zaj nem riasztotta fel a horkoló öregeket. Édesanyám terhességének ez jót is tett, nem ébredt fel a magzati mozgásokra. Amikor kiléptem az udvarunkba, beleszippantottam a friss levegőbe. Meglepődtem, hogy szinte semmi sem változott, a diófa ugyanott állt, ahol eddig, és a bokrok sem mozdultak el a helyükről. Csupán a gaz és a fű nőtt nagyra, minden más érintetlennek tetszett. A nyárvégi csillagos égbolt apró fénypontjait figyeltem, elképzeltem a távoli bolygók keringési pályáit. Majd hullócsillag suhant el, mintha valaki fényes tollvonást húzott volna az égen.

Ahogy kinyitottam a fészker ajtaját, orrfacsaró bűz csapott meg. A biztonság kedvéért felkaptam az ajtónál heverő baltát, a szerszámos polcon pedig volt egy zseblámpa, azzal világítottam a sötétben. Minden szétrágva, a zsákok, a farönkök, a munkaruhák, az ásók, a kapák, a gereblyék nyele. Izgatottan világítottam a sarokba. Amikor lerántottam a hatalmas pokrócot a vasas zsákról, megdermedtem: egy patkánycsalád kuporgott a vasak között. Az egyiknek egyenesen a szemébe világítottam, rám is rontott, mire ösztönösen rácsaptam a baltával.

Fejvesztve menekültem vissza a házba, bezártam a hátsó bejárati ajtót. Szívem úgy dobogott, mintha ki akarna ugrani a mellkasomból. Erősen szorítottam a baltát. Nem tudom, mennyi ideig hallgatóztam feszülten az ajtónál. Apám hangjára ocsúdtam fel. Kapkodni kezdtem, nem tudtam, hová rejtsem a baltát, nehogy kiderüljön, hol jártam az este. Végül a kam-

rában a polc alá suvasztottam, s letakartam egy ronggyal. Apám észrevette, amint kislisszolok az ajtón. Ásítózva kérdezte tőlem:

– Mit kerestél ott?

– Kicsit korábban keltem fel, körbenéztem a kamrában.

– Hallottál valamit odakint?

– Semmit.

– Elugrom vízért az artézi kútra.

Kaptam az alkalmon, erősködni kezdtem, hogy ezúttal én akarok menni. Már nagyon kíváncsi voltam, mi lehet a városban. Apám próbált lebeszélni, a brutális szomszédokkal rémisztgetett. Én sehogy sem engedtem, hevesen vitáztunk.

– Itt maradsz és kész! – zárta le apám a szócsatát. Azzal elindult felöltözni, de nem vette észre lába előtt a gyűrődéstől felpúposodott szőnyeget, megbotlott, majd egyik lába előrecsúszott, végül elesett. Vértett a térdé. Ha vizet akarunk, nekem kell elmennem. Apám egy darabig még vitakozott velem. Végül azzal győztem meg, hogy még nagyon korán van, ilyenkor senki sem vehet észre, és különben is, mindenki be van zárkózva, ki sem meri dugni az orrát a házából.

– Na jó, ilyen korán tán csak nem eshet bajod – mondta, a sérült térdét borogatva. – Schol se tartózkodj hosszan, ne csöngess be senkihez, ne beszélj senkivel, ha valaki le akar állítani, haladj tovább, sohasem tudhatod, nem fognak-e túsul ejteni – parancsolta apám.

– Ne aggódj, apu, most öt óra van, s legkésőbb fél hatra már itt is leszek, nincs olyan messze a kút. Te addig dőlj vissza, majd felkeltelek, ha megjöttem.

Apám megvakarta az orrát, látszott rajta, bosszantotta kissé, hogy nem ő győzött a vitában. Katonásan szól:

– Rendben, de ha később jössz vissza fél óránál, akkor többé nem engedlek ki soha.

Beosontam a szobámba, előkotortam a hátizsákomat. Apám lassan bicegett utánam.

– Nézd meg a triciklin a gumikat, lehet, hogy leeresztettek, már egy hónapja nem használtuk – szólta a fejét vakarászva.

Ahogy apám visszasántikált a hálószobába, óvatosan előszedtem a kamrában a baltát a polc alól. A hátizsákomba csúsztattam, mellé meg gázmaszkot, gázspray-t, kést is raktam.

– Ha elaludnék, okvetlenül ébressz fel, ha visszajöttél! – kiáltotta álmosan apám a hálószobából.

– Jól van, de ne zajongjunk tovább, még felébresztjük anyát! – válaszoltam, s máris siettem ki a kertbe.

Halkan lépkedtem odakint, minden neszre megrezzentem, bármelyik zugból előugorhat egy patkány. Viszont csak a verebek és a fekete rigók röpködtek a szürkületben. Biztos még a supában sumákolnak a dögök, gondoltam magamban, majd később elintézem őket. Fölfújtam a gumikat, fölpackoltam a triciklire a kannákat, négyet a csomagtartóba, egyet-egyet a kormányra, s arrébb raktam a kapu előtti biztonsági torlaszokat. Először a régi, nagymamáéktól örökölt, barna dohányzóasztalt szabadítottam ki a kilincs alól, utána a vaskapunak döntött nagy betonlapokat toltam félre, küszködve a súlyukkal. Egy pillanat erejéig arra gondoltam, hogy ha apám visszafeküdt, akkor mi biztosítja majd a kaput, de nem akartam visszafordulni, még a végén itt rekedek.

Az utcán mindenütt bedeszakázott ablakok. Sehol egy pisszenés, csak a triciklim zörgését lehetett hallani a kátyús betonúton. Az utat egykor közösen építették az utca lakói, én is ott sündörögtem, miközben dübörögtek a nagy betonkeverők. Alig másfél évtized alatt a betonút elhasználódott, teljesen szétmorzsolódott. Nem is út volt ez már, hanem szürke törmelékhalma.

A városközpontban több állat kóborolt az elhagyatott tereken. Kutyák üzekedtek a fekete Szabadság-szobor talapzatánál, birkák csócsálták a dísznövények maradványait, libák, tyúkok kapirgáltak a katolikus, tehenek és lovak kérődztek a pravoszláv templom kertjében, kocák fetrengtek a pocsolyákban, kecskék mekegtek az utakon és a járdákon.

Útközben még egy majmot is láttam a vasútállomáson, a felemelt rámpa mellett gubbasztott, mintha vonatra várna, amely azonban sosem jön meg, mivel leállt a vasútforgalom is. Biztos a vadasparkból szabadult ki, viszont akkor az oroszlánok, tigrisek is itt kószálhatnak valahol, még jó, hogy magammal hoztam a baltát. Az elnéptelenedett város a zátonyra futott Noé bárkájára emlékeztetett, melynek egyedüli túlélői az állatok.

Az artézi kút vizét sárga víznek hívtuk, az a legenda járta róla, hogy aki megkóstolja az enyhén kénes vizet, álmaiban is érezni fogja az ízét, nem szabadul többé az emlékétől. Lepattantam a tricikliről, lepackoltam a kannákat. Töltés közben magam is jó nagyokat kortyoltam a vízből, szerettem a selymes állagát, zamatos ízét, jellegzetes édeskés szagát. Régebben a városi gyógyfürdőkben is használták, ezeket azonban teljesen leépítették az utóbbi évtizedekben. De nemcsak a gyógyfürdő, a város számos része is rohadni kezdett az elmúlt húsz évben.

Egy barna, rövid szőrű kutya kíváncsian figyelte, amint felpakolom a kannákat. Nem merem megszólítani, alapvetően óvatos voltam a szabadon kószáló állatokkal. A korcs utánam jött a visszaúton, egészen a házigig követett. Nem volt szívem elzavarni, behívtam, utánam sompolygott,

én pedig bezártam, majd elbarikádoztam a torlaszokkal a kaput. A kutyát az egyik kedvenc képregényhősömről, Snoopyról neveztem el. Az udvarban adtam neki vizet, a konyhából pedig elővettem egy régi marhahúsos konzervet. Másodperceken belül behabzsolta. Nekem is megjött az étvágyam.

Snoopy állandóan a nyomomban loholt, óvatosan körbeszaglászta a falakat, tárgyakat, némelyiket le is hugyozta, apránként kezdte birtokba venni az új otthont. A supa előtt azonban megtorpant. A teste megfeszült, és a farkát sem csóválta. Morogni kezdett. Attól tartottam, a patkányok szétszedik a kutyát, ezért igyekeztem távol tartani az ajtótól. Majd együtt rájuk támadunk, később kidolgozom a haditervet, biztattam.

Felébresztettem apámat, álmos pillantása megakadt az ágy mellett farkát csóváló kutyán:

– Hát ez meg hogy került ide?

– A kútnál találkoztunk, aztán elkísért, Snoopynak neveztem el.

– Itt bent nem maradhat!

– És ha valaki be akarna törni hozzánk?

– Nem beszélsz hülyeséget, de akkor sem lehet bent a házban! Majd csinállok neki egy kis kuckót, ha jobban leszek. Addig gurítsd a hordót a diófa mellé, tegyél be neki pokrócot vagy valami rongyot.

Apám megvakarta a kutya fültövét, majd a supába irányított a hordóért. Snoopyval kimentünk a kertbe, megálltunk a supa bejárata előtt. A kutya megint morogni kezdett, de nem engedtem be, féltem, hogy a dulakodás kicsalogatja apámat. Előszedtem hátizsákomból a baltát, majd szép lassan benyitottam a vizeletszagú félhomályba. Szerencsére a nagy rozsdás hordó az ajtó mellett állt, nem kellett sokat vacakolnom vele. Ám így is elborzadtam a látványtól: az éjjel leütött patkányból csak néhány csont maradt, jóllaktak vele a társai. Undorodva és gyorsan görgettem ki a hordót. Snoopy már várt az ajtónál, örömmel ugrált körül, nagyokat vakkantott. Kíváncsian figyelte a hordót, ahogy lefektettem a nagy diófa árnyékába. Eszembe jutott, hogy a supában felejtettem a rongyot a fekhelyhez. Ráadásul a fejszét is bent hagytam. Bevillant a csonttá rágott patkány képe. Féltem újra bemászni a dögök közé. Előkapartam a táskámból a gázspray-t, pólóm nyakát felhúztam az orromig, és óvatosan kinyitottam az ajtót. Behunytam a szemem, majd szanaszét fújtam minden irányba a szert. A patkányok fülsértően visítotak, le-fel rohángásztak, végül kirohantak a supából. Kirázott a hideg, ahogy szőrös testük neki-nekiverődött a lábamnak. Amikor kinyitottam a szemem, iszonyatosan csípte a levegőbe spricelt vegyi anyag. Apám kikiabált az ablakon:

– Mi ez a ricsaj? Valami bajod esett?

– Semmi, semmi, csak a környékbeli macskák kergetőztek!

– Jól van, gyere most már be, nehogy túlságosan felhívd magadra a figyelmet.

– Rendben, mindjárt jövök.

Ismét az orromig húztam a pólómat, s hunyorogva kukkantottam be a supába a harcra kész Snoopyval. Körbevilágítottam a zseblámpával. A patkányok elhúzták a csikot. Győztem, gondoltam büszkén, este végre hozzányúlhatok a vasaimhoz. Utána bementem a házba, egyenesen a fürdőszobába, megmosdani, nehogy a könnyeim elárulják, mi történt odakinn. A konyhában apám már várt a reggelivel.

Reggelizés közben szüleim hitetlenkedve hallgatták a mesémet a szabadon kószáló állatokról. És sehogy sem tudták felfogni, hogy nem láttam harckocsikat, hadsereget, szabadcsapatokat.

– Ezek vagy a föld alá bújtak, vagy még nem jutottak el a városunkig!
– kiáltotta apám.

– Az egész egy nagy csapda, csak arra várnak, hogy előbújunk az odvainkból, aztán halomra lönek minket! – így anyám.

– S mitől lett ilyen vörös a szemed? – csodálkozott apám. Ez a kérdés a falhoz szorított. Ám azonnal rávágtam a választ:

– Muslincaraj röpült felém, néhány a szemembe ment, alig tudtam ki-dörzsölni őket. Még mindig viszket!

– Találsz a konyhaszekrényben szemcseppet, az majd megnyugtatja a szemedet – javasolta anyám.

– A reggeli után viszont felosztjuk egymás között az őrhelyeket! – parancsolta apám. – Te pedig helyezd magad biztonságba, vigyáznod kell magadra – szólt oda anyámhoz, majd felszisszent, lüktetett a sebe, nagy duzzanat volt a térdén. Segíteni akartam neki, de elhárította, mondván, sokkal nagyobb fájdalmakat is kibírt már, ez meg aztán igazi semmiség.

Apám több őrhelyet is meghatározott, óránként váltottuk egymást. Az őrködés lényegében abból állt, hogy figyeltük a semmit, ugyanis néhány kóbor macskán és kutyán kívül más látnivaló nemigen adódott. Csodálkoztam is, hová lettek az elszabadult vadasparki állatok. Biztosan betörték az áruházkba, gondoltam, kifosztották a raktárakat, vagy továbbmentek kaját keresni, vagy az erdőbe húzódtak.

Aznap nem nagyon figyeltem, mi van a bedeszkázott ablakokon túl, inkább a lassan közeledő estéről ábrándoztam. Ahogy leszállt az éj, ugyanazt a forgatókönyvet alkalmaztam, mint előző éjjel: lefekvés előtt altatóport öntöttem szüleim vízzel teli poharába, aztán vártam, míg horkolni nem kezdenek.

Snoopy rajongva fogadott az udvaron, adtam neki egy kis vizet, kajamaradékot, s míg jóízűen ropogtatta a csontokat, bementem a supába. Előkaptam a polcra a zseblámpát, majd egyenesen a zsákomra irányítottam. Ahogy megmozdítottam, valami moccan. Előrántottam az egyik csövet a zsákból. A lámpával a zsák és a fal közötti réshez közelítettem: egy kölyökpatkány reszketett ott. Magasba emeltem a csövet, de nem sújtottam le. Nem tudom, mi ütött belém, megszántam a kis dögöt. Egyáltalán nem tűnt veszélyesnek. Éhesnek, szomjasnak inkább. Hoztam neki zsíros kenyeret, vizet a pincéből.

– Hát téged itt felejtettek?

A patkány szomorúan nézett rám apró szemével. Snoopy is megjelent az ajtóban. Csitítgattam, mondván, ne féljen, nem cserélem le, s különben is, most már ezt a kölyköt is el kell fogadnia. Jó lesz neked itt a zsák mögött, biztattam a patkányt, itt nem bánthat senki sem. Njupadźija lesz a neved, ami annyit tesz, zabagép.

Előszedegettem a zsákból a titkomat. Minden megvolt: a csövek, a T-vas, az abroncs, a talicskakerék. Magam elé pakoltam őket, Snoopy és Njupadźija a supa sarkából figyelték a jelenetet. Szagolgattam a tárgyakat, jólesett újra érezni az acél kesernyés szagát. Csak éppen ütni nem merem a vasakat, félttem, hogy felébresztem a szomszédokat. A ritmusokat, dallamformákat képzeletben játszottam le magamnak, a hangadó mozdulatokat pedig pantomimszerűen végeztem el. Nagy hatással volt rám az erő visszafogása, az egész olyannak hatott, mint egy néma színházi rituálé. A hangok mintha belülről, a testemből szólaltak volna meg. Tisztán lehetett hallani a kipakolt tárgyak hangszínét. Néhány esetben alig tudtam visszarántani a kezem az ütéstől. Teljesen le kellett lassítanom a mozdulataimat, hogy uralkodni tudjak felettük. A kimért mozgás még intenzívebbé tette az élményt. A lendület nem a fizikai erőfeszítésből, hanem az összpontosító figyelemből fakadt.

Amikor elálmosodtam, visszapakoltam a zsákba a hangszereket, Njupadźiját a supában hagytam, Snoopyt pedig kivezettem a hordójához. Mielőtt lefeküdtem, nyugtalanság vett erőt rajtam, viszketett a bőröm, összevissza csapongtak a gondolataim: az állatok a központban, apám sebe, a sárga víz, a társukat felfaló patkányok... tennem kell valamit, tennem kell valamit...